PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU EURÓPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

SUOMEN EDUSKUNTA
FINLANDS RIKSDAG

PROGRAM

GEMENSAMT PARLAMENTARISKT MÖTE
på initiativ av Europaparlamentet och Finlands riksdag

FRÅN TAMMERFORS TILL HAAG: FRAMTIDA UTVECKLING? FRAMSTEG OCH BRISTER INOM OMRÅDET MED FRIHET, SÄKERHET OCH RÄTTVISA

Måndagen den 2 och tisdagen den 3 oktober 2006

Plenisalen
Europaparlamentet i Bryssel

Ordförandeskapets slutsatser från EU-toppmötet i Tammerfors i oktober 1999, det första någonsin som helt handlade om området med frihet, säkerhet och rättvisa, bildade det som kallades Tammerforsprogrammet. När det tog slut år 2004 offentliggjorde kommissionen en utvärdering där de främsta hindren för vidare framsteg belystes, exempelvis det gällande kravet på enhällighet i rådet och problemet med att se till att de antagna åtgärderna genomfördes på ett effektivt sätt av medlemsstaterna. Efterträdaren till Tammerforsprogrammet antogs i november 2004 i Haag under det nederländska ordförandeskapet.

I sitt meddelande[1] om bedömningen av läget när det gäller genomförandet av Haagprogrammet, som offentliggjordes i juni 2006, bekräftar Europeiska kommissionen att många av bristerna i Tammerforsprogrammet fortfarande existerar. Kommissionen understryker att det finns vissa brister i införandet av EU-lagstiftningen i medlemsstaterna, vilket undergräver dess effektivitet. Kommissionen belyser även att genomförandet av Haagprogrammet står inför många svårigheter, vilka främst beror på beslutsprocessens speciella karaktär, exempelvis avgränsningen mellan första och tredje pelarna[2] eller den enhällighet som krävs inom vissa områden (exempelvis ”tredje pelaren” eller laglig invandring).

[1] KOM(2006)0331, ”Genomförandet av Haagprogrammet: framtida utveckling”.
[2] Den första pelaren avser de politikområden som ingår i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (EG-fördraget), exempelvis visering, asyl, invandring och annan politik som rör fri rörlighet för personer (avdelning IV). Den tredje pelaren avser polissamarbete och straffrättsligt samarbete och dessa bestämmelser är integrerade i fördraget om Europeiska unionen (avdelning VI).

Kommissionen anser att ”övergångsklausulerna” (som finns i artikel 42 i EU-fördraget och artikel 67 i EG-fördraget) utgör en lösning för att överbrygga dessa svårigheter med tillämpningen av ”gemenskapsmetoden” på politiken inom området med frihet, säkerhet och rättvisa.

Europaparlamentet har vid upprepade tillfällen krävt att dessa klausuler skall genomföras[3]. Vid Europeiska rådets möte den 15 och 16 juni 2006 uppmanades också det finländska ordförandeskapet att ”*undersöka möjligheterna att förbättra beslutsfattandet och insatserna inom området frihet, säkerhet och rättvisa på grundval av de befintliga fördragen*”. Det finländska ordförandeskapet anordnade ett informellt råd (rättsliga och inrikes frågor) den 20–22 september 2006, där EU:s ministrar diskuterade frågan.

Efter kommissionens meddelande och det informella rådet (rättsliga och inrikes frågor) förefaller det viktigt att utvärdera vad som har gjorts hittills för att genomföra Tammerfors- och Haagprogrammet och bedöma vad som fortfarande kan uppnås inom en nära framtid för att främja europeiskt samarbete och öka effektiviteten och det demokratiska ansvarstagandet för åtgärder som redan har antagits inom området med frihet, säkerhet och rättvisa. År 2006 är det också tio år sedan Genèveuppropet och det är lämplig att utvärdera de framsteg som gjorts inom området rättsligt samarbete.

Vid varje sammanträde kan diskussionen vara inriktad på bedömningen av
– **effektiviteten** hos politiken inom området med frihet, säkerhet och rättvisa,
– balansen mellan grundläggande **rättigheter och säkerhetsbehov** i denna politik.

Praktiska riktlinjer för debatten

- *De presentationer som inleder varje sammanträde bör vara begränsade till åtta minuter.*
- *För att så många parlamentariker som möjligt skall kunna delta kommer talartiden under diskussionerna att vara begränsad till tre minuter per bidrag eller fråga.*
- *Talare som vill komplettera sina anföranden kan göra det skriftligt genom att i förväg lämna in ett dokument (helst på engelska eller franska) till sekretariatet (e-post: amalia.nicolaidou@europarl.europa.eu). Detta dokument kommer att delas ut under sammanträdet.*
- *Ledamöter som begär ordet ombes vänligen att informera ordföranden om sitt namn och parlament på ett särskilt papper. Ordet kommer att ges till ledamöter i den ordning som deras begäran tas emot, och först till två ledamöter i nationella parlament, därefter till en ledamot i Europaparlamentet och så vidare.*
- *I slutet av varje sammanträde kommer lite tid att avsättas för att en del ledamöter skall kunna reagera på det som har sagts i ett anförande. Denna tid är begränsad till en minut (genom ett blått kort).*

[3] Se exempelvis Europaparlamentets resolution om nästa steg under perioden av eftertanke och analys om Europas framtid, 14.6.2006, P6_TA-PROV(2006)0263.

Måndagen den 2 oktober 2006

15.00–15.30 INLEDANDE SAMMANTRÄDE

Välkomstanförande av **Jean-Marie Cavada**, ordförande för Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor, **Tuija Brax**, ordförande för utskottet för rättsliga frågor i Finlands riksdag, och **Matti Väistö**, ordförande för utskottet för inrikes frågor i Finlands riksdag.

Inledningsanföranden av **Josep Borrell Fontelles**, Europaparlamentets talman (ännu ej bekräftat), och **Sirkka-Liisa Anttila**, vice talman i Finlands riksdag.

15.30–17.00 SAMMANTRÄDE 1

UTBYTE AV OCH SKYDD FÖR PERSONUPPGIFTER – VILKA ÄR HINDREN FÖR GENOMFÖRANDET AV PRINCIPEN OM TILLGÄNGLIGHET?

Ordförande: **Jean-Marie Cavada**, ordförande för Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

Många initiativ utvecklas på EU-nivå för att underlätta utbytet av personuppgifter mellan såväl medlemsstaternas myndigheter[4] som med tredjeländer, särskilt för polissamarbete och rättsligt samarbete.

Det viktigaste förslaget i Haagprogrammet är i detta avseende att skapa en rättslig grund och en genomförandemekanism för ”principen om tillgänglighet”. Kommissionen lade fram ett förslag om utbyte av information enligt denna princip i oktober 2005[5], men förhandlingarna i rådet i denna fråga verkar ha hamnat i ett dödläge. Medlemsstaterna och Europeiska kommissionen försöker därför utveckla alternativa synsätt, antingen genom att begränsa antalet inblandade länder (Prümfördraget[6], utanför EU:s ram) eller genom att ”segmentera” tillgänglighetsskyldigheten utifrån typen av uppgifter (se de två nya förslagen från Europeiska kommissionen om användningen av DNA och databaser med fingeravtryck).

Domen nyligen i EG-domstolen om passageraruppgifter[7] visar också hur viktiga frågorna om utbyte av och skydd för personuppgifter är när dessa uppgifter utbyts med tredjeländer[8].

---

[4] Som exempelvis förslaget till rådets rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete, se betänkandet från parlamentsledamot Martine Roure, A6–0192/2006.

[5] Förslag till rådets rambeslut om utbyte av uppgifter enligt principen om tillgänglighet, KOM(2005)0490.

[6] Fördraget om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt när det gäller bekämpning av terrorism, gränsöverskridande brottslighet och olaglig invandring (Prümfördraget) förhandlades fram på initiativ av Tyskland och undertecknades av Österrike, Belgien, Frankrike, Tyskland, Luxemburg, Nederländerna och Spanien den 27 maj 2005.

[7] Domstolens dom av den 30 maj 2006 i de förenade målen C-317/04 och C-318/04, Europaparlamentet mot Europeiska unionens råd och Europaparlamentet mot Europeiska gemenskapernas kommission.

[8] Se Europaparlamentets rekommendation till rådet av den 7 juli 2006 om förhandlingarna om ett avtal med Amerikas förenta stater om användningen av passageraruppgifter för att förebygga och bekämpa terrorism och gränsöverskridande brottslighet, inklusive organiserad brottslighet, P6_TA-PROV(2006)0354.

Stöder de nationella parlamenten tillämpningen av principen om tillgänglighet? Är Prümfördraget en önskvärd form av integration? Stöder de nationella parlamenten ett snabbt antagande och genomförande av rambeslutet om skyddet för personuppgifter inom tredje pelaren? Vilken ståndpunkt har de nationella parlamenten i frågan om personuppgifter?

15.30–16.00 Presentationer

Peter Schaar, chef för tyska datainspektionen och ordförande för artikel 29-arbetsgruppen.
Lord Avebury, ledamot av det brittiska överhusets särskilda utskott för Europeiska unionen, underutskottet för inrikes frågor.
Alexander Alvaro och **Sophie in't Veld**, ledamöter av Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

16.00–17.00 Diskussion

17.00–18.30 SAMMANTRÄDE 2

HUR SER EUROPOLS FRAMTID UT?

Ordförande: **Matti Väistö**, ordförande för utskottet för inrikesfrågor i Finlands riksdag.

Europol, Europeiska polisbyrån, som inledde sitt arbete 1999, har till syfte att hjälpa EU:s medlemsstater att samarbeta närmare för att förebygga och bekämpa organiserad internationell brottslighet. Eftersom Europol inte ingår i EU:s ram omfattas dess verksamhet varken av Europaparlamentets övervakning eller av EG-domstolens rättsliga granskning. Dessutom har tre protokoll[9] om ändring av den ursprungliga Europolkonventionen och med syfte att förbättra Europols operativa kapacitet ännu inte ratificerats av alla medlemsstater och kan därför inte träda i kraft.

Europaparlamentet och flera nationella parlament har vid upprepade tillfällen krävt större ansvarsskyldighet för Europol. I sitt meddelande om bedömningen av Haagprogrammet förklarar Europeiska kommissionen att den överväger att lägga fram ett förslag om att ersätta den befintliga Europolkonventionen och att det kommer att vara nödvändigt att förbättra parlamentets tillsyn och kontroll över Europols verksamhet. Hur kommer detta att organiseras? Vilken roll kan de nationella parlamenten ha? Varför inte inrätta en gemensam parlamentarikerkommitté med företrädare för Europaparlamentet och nationella parlament?

17.00–17.30 Presentationer

Max-Peter Ratzel, Europols direktör.
Hubert Haenel, ordförande för EU-delegationen, senaten, Frankrike.
Claude Moraes, ledamot av Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

17.30–18.30 Diskussion

19.30 Middag i restaurangen för ledamöter (bottenvåningen)

[9] Enligt Europolkonventionen (artikel 43 i Europolkonventionen) måste protokollen ratificeras av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella krav.

Tisdagen den 3 oktober 2006

9.00–10.30 SAMMANTRÄDE 3

EN INTEGRERAD GRÄNSFÖRVALTNING FÖR EN SÄKRARE UTVIDGAD UNION?

Ordförande: **Jean-Marie Cavada**, ordförande för Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

På senare år har stora framsteg uppnåtts med upprättandet av en gemensam politik om förvaltningen av de yttre gränserna. Den gemensamma lagstiftningen har konsoliderats och vidareutvecklats (särskilt genom antagandet av kodexen om Schengengränserna) och den nya europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser har fått en samordnande roll. Tanken på att dela bördan mellan medlemsstaterna är genom inrättandet av gränsfonden nu en fast beståndsdel.

Den europeiska gränsförvaltningsbyrån öppnades för drygt ett år sedan. Vilka slutsatser kan dras av dess verksamhet hittills och vilka utmaningar väntar?

Utvidgningen av Schengenområdet till de nya medlemsstaterna diskuteras för närvarande och en utvärdering av genomförandet av Schengenregelverket i dessa länder pågår. Det förväntas att rådet 2007 kommer att fatta beslut om att upphäva kontrollerna vid gränserna till och mellan de nya medlemsstaterna. Vilka är utmaningarna och svårigheterna i detta avseende?

9.00–9.30 Presentationer

Kari Rajamäki, inrikesminister, Finland.
Adán Martín Menis, regionpresident i regionen Kanarieöarna.
Ilkka Laitinen, direktör för Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser.
Ulmas Reinsalu, ordförande för konstitutionsutskottet, Riigikogu (Estlands parlament) och **Seán Ardagh**, ordförande för det irländska parlamentets utskott för rättsliga frågor, jämställdhet, försvar och kvinnors rättigheter.
Henrik Lax och **Michael Cashman**, ledamöter av Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

9.30–10.30 Diskussion

10.30–12.00 SAMMANTRÄDE 4

EN BALANS MELLAN INTEGRATIONEN AV LAGLIGA INVANDRARE OCH KAMPEN MOT OLAGLIG INVANDRING?

Ordförande: **Matti Väistö**, ordförande för utskottet för inrikesfrågor i Finlands riksdag.

De senaste masströmmarna av invandrare i Malta, Kanarieöarna och Lampedusa belyser invandringsfrågans betydelse och frågan om mottagande av invandrare i Europeiska unionen.

Sedan Europeiska rådet i Sevilla 2002 och senare det informella Europeiska rådet i Hampton Court i oktober 2005 står invandringsfrågorna högst på EU:s dagordning. Ministerkonferensen mellan EU och Afrika om invandring och utveckling den 10-11 juli 2006 i Rabat visade att invandringspolitiken hör samman med utvecklingsfrågor och att kampen mot olaglig invandring bör gå hand i hand med en politik inom området för laglig invandring.

Den invandringspolitik som har utvecklats på EU-nivå på senare år har däremot varit inriktad på olaglig invandring och på utvecklingen av repressiva åtgärder. I Haagprogrammet föreskrivs emellertid inte bara åtgärder för att bekämpa olaglig invandring, utan även åtgärder för att genomföra en gemensam invandringspolitik och främja integrationen av lagliga invandrare. Europeiska kommissionen offentliggjorde i december 2005 en handlingsplan för laglig invandring och lagstiftningsåtgärder förväntas inom en nära framtid.

Hur bedömer nationella parlament genomförandet av Haagprogrammet inom detta område?

Hur kan de nationella parlamenten bli involverade i uppföljningen av handlingsplanen från Rabat?

Känner de nationella parlamenten mer specifikt till att förslaget till direktiv om återsändande av olagliga invandrare kommer att ha en stark effekt på den nationella politiken om interneringscentrer? Vilken inställning har de nationella parlamenten i denna specifika fråga som nu är föremål för förhandlingar mellan Europaparlamentet och rådet?

10.30–11.00 Presentationer

Kari Rajamäki, inrikesminister, Finland.
Brunson McKinley, verkställande direktör för Internationella organisationen för migration (IOM) (ännu ej bekräftat)
John Denham, ordförande för utskottet för inrikes frågor, brittiska underhuset.
Manfred Weber och **Stavros Lambrinidis**, ledamöter av Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

11.00–12.00 Diskussion

12.00–14.00 Lunchbuffé, ledamöternas restaurang (bottenvåningen)

14.00–15.30 SAMMANTRÄDE 5

TIO ÅR EFTER GENÈVEUPPROPET: HUR ÄR LÄGET FÖR DET RÄTTSLIGA SAMARBETET I EUROPA?

Ordförande: **Tuija Brax**, ordförande för utskottet för rättsliga frågor i Finlands riksdag.

Den 1 oktober 1996 satte sju korruptionsbekämpande europeiska domare, från Belgien (Benoit Dejemeppe), Frankrike (Renaud Van Ruymbeke), Italien (Edmondo Bruti Liberati och Gherardo Colombo), Spanien (Baltasar Garzón Real och Carlos Jiménez Villarejo) och Schweiz (Bernard Bertossa), gemensamt i gång ett upprop för upprättandet av ett ”europeiskt rättsligt område för att hantera brottslighetens gränsöverskridande karaktär”. Tio år senare – vad har uppnåtts?

Vissa framsteg har gjorts i denna riktning (exempelvis harmoniseringen av flera brott på EU-nivå, förbättringen av principen om ömsesidigt erkännande och inrättandet av det europeiska rättsliga nätverket och av Eurojust), men det finns fortfarande hinder som måste lösas (jämför den europeiska arresteringsordern) och en del frågor som fortfarande diskuteras (det europeiska bevisupptagningsbeslutet).

Europeiska rådet i Tammerfors 1999 slog fast att principen om ömsesidigt erkännande bör bli hörnstenen i det rättsliga samarbetet inom unionen. Det förutsätter att medlemsstaterna har ett ömsesidigt förtroende för varandras straffrättsliga system och ett gemensamt synsätt på de grundläggande rättigheterna. Detta förefaller emellertid problematiskt för en del medlemsstater – flera förslag blockeras i rådet (t.ex. rådets rambeslut om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet[10] och rambeslutet om rättssäkerhetsgarantier[11]) och i vissa fall nåddes endast överenskommelser *a minima* (t.ex. den europeiska arresteringsordern).

14.00–14.30 Presentationer

Leena Luhtanen, justitieminister, Finland.
Bernard Bertossa, Edmondo Bruti Liberati, Gherardo Colombo, Benoit Dejemeppe, Renaud Van Ruymbeke, europeiska domare som tog initiativ till Genèveuppropet.
Michael Kennedy, ordförande för Eurojusts kollegium.

14.30–15.30 Diskussion

15.30–17.00 SAMMANTRÄDE 6

KAMPEN MOT TERRORISM: HUR FÖRBÄTTRAR MAN EFFEKTIVITETEN OCH TAR HÄNSYN TILL DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA?

Ordförande: **Tuija Brax**, ordförande för utskottet för rättsliga frågor i Finlands riksdag.

Under de senaste åren har kampen mot terrorism utgjort grunden för antagandet av många rättsakter för att förstärka det europeiska samarbetet och ställa upp gemensamma normer inom detta område efter terrorattackerna i Förenta staterna, Madrid och London. I handlingsplanen mot terrorism (uppdaterad i maj 2006) beskrivs de åtgärder som skall vidtas inom detta område.

I rapporten om genomförandet av Haagprogrammet belyste kommissionen emellertid att ”*EU:s beslutsamhet att bekämpa terrorismen inte förefaller ha översatts/förts vidare på rätt sätt på nationell nivå där viktiga förseningar i överföringen av nödvändiga rambeslut om terrorism återstår i ett antal medlemsstater*”.

Vidare har frågorna om passageraruppgifter och Swift visat att kampen mot terrorism inte kan utkämpas utan hänsyn till de grundläggande rättigheterna.

[10] KOM(2001)0664, 2001/0270(CNS).
[11] KOM(2004)0328, 2004/0113(CNS), rådets rambeslut om vissa rättssäkerhetsgarantier i brottmål i Europeiska unionen.

Är den lagstiftning som har antagits på EU-nivå effektiv och har den genomförts i medlemsstaterna? Behövs nya åtgärder för att förbättra och effektivisera kampen mot terrorism? Vad kan göras för att förbättra balansen mellan grundläggande friheter och säkerhetsbehov?

15.30–16.00 Presentationer

Gijs de Vries, EU:s samordnare av kampen mot terrorism.
Martin Scheinin, FN:s särskilde rapportör om skyddet av mänskliga rättigheter i samband med terrorismbekämpning.
Enzo Bianco, ordförande för utskottet för konstitutionella frågor i den italienska senaten.
Jaime Mayor Oreja och **Javier Moreno Sánchez**, ledamöter av Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

16.00–17.00 Diskussion

17.00–17.30 AVSLUTANDE SAMMANTRÄDE

I denna avgörande fas för området med frihet, säkerhet och rättvisa behövs en regelbunden och effektiv dialog mellan Europaparlamentet och de nationella parlamenten.

En sådan dialog bör syfta till större öppenhet i en domän som omfattar mer än en femtedel av de handlingar som lämnas in till Europaparlamentet och rådet och även vara inriktad på rättsakter för vilka det inte tydligt föreskrivs någon granskning av parlamentet, såsom EU:s ”gemensamma ståndpunkter” som har antagits inom den andra pelaren men som rör frågor om frihet, säkerhet och rättvisa (t.ex. terrorism och grundläggande rättigheter) eller EU:s internationella överenskommelser som grundar sig på artiklarna 24 och 38 i EU-fördraget (t.ex. överenskommelserna med Norge och Island om den europeiska arresteringsordern eller med Förenta staterna om passageraruppgifter).

Franco Frattini, vice ordförande för Europeiska kommissionen, kommissionsledamot med ansvar för rättvisa, frihet och säkerhet.

Slutsatser av **Tuija Brax**, ordförande för utskottet för rättsliga frågor i Finlands riksdag, **Matti Väistö**, ordförande för utskottet för inrikesfrågor i Finlands riksdag, och **Jean-Marie Cavada**, ordförande för Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

26/9/2006